

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 207/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] a maloletého [REDAKOVANÉ] zastúpených JUDr. Ľudmilou Raffáčovou, advokátkou, Nerudova 6, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Košice I sp. zn. 41P/46/2024 z 15. augusta 2024 a uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21CoP/102/2024 z 27. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa spolu s maloletým ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Maloletý sa domáha vyslovenia aj porušenia práva podľa čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa označenými rozhodnutiami všeobecných súdov. Napadnuté rozhodnutia sťažovateľka navrhuje zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí.

2. Mestský súd napadnutým uznesením vyhovel návrhu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „navrhovateľ“ alebo „otec“) a nariadil návrat maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu, do Írska, pretože nezistil také dôvody, ktoré by znamenali, že návratom by bolo dieťa vystavené fyzickej alebo duševnej ujme alebo by ho návrat inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

3. Z vykonaného dokazovania považoval mestský súd za preukázané, že obvyklým pobytom maloletého je Írsko aj napriek tomu, že maloletý od decembra 2021 trávil dlhšie časové úseky na Slovensku. K uvedenému záveru dospel najmä na základe toho, že sťažovateľka a navrhovateľ mali spoločnú domácnosť od roku 2009, ale aj po narodení maloletého (2020), pričom od mája 2021 sa v ich domácnosti zdržiavala aj matka sťažovateľky, ktorá pomáhala so starostlivosťou

o maloletého. Okrem toho mestský súd poukázal na to, že maloletý má v Írsku pediatra, sťažovateľka tam má stále zamestnanie (v súčasnosti ho vykonáva vo forme práce z domácnosti), odvádza tam dane, hradí zdravotné poistenie a poberá tamjšie prídavky na dieťa. Otec požiadal o priznanie opatrovniického práva a na súde v Írsku je podaný aj návrh na úpravu práv a povinností k maloletému, pričom rozhodovacia právomoc írskoho súdu dosiaľ nie je spochybnená. Skutočnosť, že maloletý má na Slovensku trvalý pobyt, má výsostne evidenčný charakter. K prihláseniu do materskej školy a k pediatričke došlo bez súhlasu a vedomia otca.

4. V otázke výkonu nadobudnutia opatrovniického práva v zmysle čl. 5 Haagskeho dohovoru mestský súd na podklade listinných dôkazov konštatoval, že opatrovniicke práva vykonávajú obaja rodičia. Otec je riadne zapísaný v rodnom liste maloletého, opatrovniicke práva reálne vykonával, pokiaľ žili v spoločnej domácnosti, i keď osobnú starostlivosť v prevažnej miere zabezpečovala sťažovateľka, príp. stará matka maloletého. Napokon aj írsky súd rozhodnutím z 19. februára 2024 priznal navrhovateľovi opatrovniicke právo. Sťažovateľka v tejto súvislosti namietala skôr spôsob výchovy zo strany navrhovateľa, čo je však v otázke určenia jurisdikcie nad maloletým irelevantné.

5. Mestský súd sa ďalej venoval vyriešeniu otázky, či premiestnenie maloletého bolo neoprávnené. Tu ustálil, že sťažovateľka maloletého premiestnila 8. februára 2024 bez súhlasu otca, ktorý vykonával opatrovniicke právo v krajine obvyklého pobytu maloletého. Mestský súd uviedol, že sťažovateľke sa nepodarilo preukázať, že na vycestovanie mala navrhovateľov súhlas. V tejto súvislosti prezentovala rozporné tvrdenia – najprv, že o tom vedel, neskôr, že nevedel, ale dodatočne mu to oznámila. Podľa názoru súdu, ak by aj preukázala, že navrhovateľ o vycestovaní mal vedomosť, celkom určite však nesúhlasil so zotrvaním na Slovensku, pretože prvé kroky spojené s návratom maloletého podnikol navrhovateľ v Írsku už deň po ich odchode a následne, keď 26. marca 2024 požiadal súd o návrat. Mestský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že sťažovateľka sa na návrat na Slovensko systematicky pripravovala približne od septembra 2022, kedy prestala prispievať na hypotéku, kúpila ďalší byt v Košiciach v marci 2023, o čom navrhovateľ nevedel.

6. Mestský súd vyhodnotil, že návratom maloletého do Írska mu nehrozí vážne nebezpečenstvo či iná fyzická, alebo duševná ujma, ani iná neznesiteľná situácia v zmysle čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru. Maloletý pozná navrhovateľa, nie je pre neho cudzou osobou, spoločne obývali dom, v ktorom navrhovateľ žije, maloletý tam má svoje veci, ktoré tam matka nechala. Ak sa dieťa vráti do Írska, neznamená to automaticky, že bude zverené do starostlivosti otca. Okrem toho súd nepovažoval za preukázané, že by matka nemala vytvorené vhodné podmienky na návrat do Írska. Sťažovateľka má dostatočný príjem (4 900 eur netto) na zabezpečenie vlastného bývania vyhovujúceho jej potrebám, ako aj potrebám maloletého. Jedinou nezodpovedanou skutočnosťou v tomto konaní ostalo, či sťažovateľke bude hroziť väzobné stíhanie, akonáhle prekročí hranice, v dôsledku čoho by sa maloletý ocitol bez jej prítomnosti a blízkosti. Sťažovateľka však na podnet írskych orgánov bola políciou na Slovensku kontaktovaná a k jej zatknutiu nedošlo. I keď je evidentné, že maloletý je silne citovo naviazaný na sťažovateľku (do veku 4 rokov bol kojený, donedávna plienkovaný, spoločné zaspávanie), nie je v kompetencii mestského súdu, aby rozhodoval, akým spôsobom budú postupovať orgány činné v trestnom konaní v Írsku alebo opatrovniický súd. Zároveň skutočnosť, že sa sťažovateľka dopustila únosu maloletého, nemôže byť v konečnom dôsledku v jej prospech. Tvrdenia o psychickom týraní sťažovateľka nepreukázala žiadnymi dôkazmi. Videá, ktoré predložila, nenasvedčovali žiadnemu týraniu sťažovateľky a už

vôbec nie maloletého. Okrem toho mestský súd poukázal na to, že sťažovateľka v súvislosti s tvrdeným týraním nevyhľadala žiadnu odbornú pomoc, nekontaktovala orgány činné v trestnom konaní v Írsku ani na Slovensku, po rozchode s navrhovateľom sa nepokúsila presťahovať.

7. Vo vzťahu k predloženým správam psychologičky a psychiatričky mestský súd uviedol, že o ich hodnovernosti má značné pochybnosti, pretože vychádzali iba z tvrdení sťažovateľky. Navrhovateľ, ktorý o týchto návštevách ani nevedel, sa nepokúsili osloviť, a teda nebola im známa interakcia otca s maloletým.

8. V závere napadnutého uznesenia mestský súd v bodoch 34 a 35 odôvodnil, prečo nevykonal dôkazy navrhované sťažovateľkou – výsluch starej matky, vyjadrenie írskej prokuratúry ani výsluch maloletého.

9. Krajský súd o sťažovateľkinom odvolaní rozhodol podľa § 387 Civilného sporového poriadku napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie mestského súdu potvrdil. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie obsahuje všetky zákonné náležitosti, mestský súd sa v ňom dostatočne vysporiadal s vymedzeným predmetom konania a jeho účelom, pričom v rámci neho skúmal výlučne aspekty relevantné pre rozhodnutie v návratovom konaní. Uviedol, že pre záver o neoprávnenom premiestnení dieťaťa je potrebné posúdenie predpokladov: (a) existenciu opatrovníckeho práva, (b) výkon opatrovníckeho práva v čase premiestnenia, a to spoločne alebo samostatne, a (c) porušenie opatrovníckeho práva. V tomto prípade je podmienka existencie opatrovníckeho práva rodičov splnená a odvolací súd sa stotožnil so záverom o neoprávnenom premiestnení maloletého na Slovensko.

10. Krajský súd zdôraznil, že obvyklý pobyt dieťaťa je tam, kde dieťa bývalo na základe zhodnej vôle rodičov bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním. Nadväzne tak krajský súd neprisvedčil odvolacej námietke sťažovateľky, že mestský súd sa nedôsledne zaoberal otázkou obvyklého pobytu maloletého. Záver súdu prvej inštancie nevychádzal iba z toho, že sťažovateľka nedokázala spochybniť tvrdenie, že takým miestom je Írsko, ale aj z iných skutkových zistení vyplývajúcich z vykonaného dokazovania. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na to, že maloletý na základe rozhodnutia oboch rodičov po svojom narodení žil v Írskej republike, kde si jeho rodičia ako partneri založili centrum svojho rodinného života.

11. Odvolací súd sa rovnako stotožnil s mestským súdom, pokiaľ ide o záver, že navrhovateľ je nositeľom opatrovníckych práv k maloletému v nadväznosti na posúdenie podmienok pobytu maloletého na Slovensku z pohľadu udelenia súhlasu navrhovateľa. Podľa krajského súdu mestský súd prijal správny záver, že otec nedal sťažovateľke súhlas k vystáhovaniu maloletého z Írska.

12. Po preskúmaní podmienok a následnom prijatí záveru, že maloletý bol z miesta obvyklého pobytu neoprávnene premiestnený, bolo povinnosťou mestského súdu skúmať, či je možné aplikovať výnimky v súlade s čl. 13 a čl. 20 Haagskeho dohovoru, ktoré by umožňovali nenávratne dieťaťa. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský prisvedčil záveru, že neboli zistené žiadne eliminujúce dôvody návratu maloletého. Na margo tvrdení matky o lepších podmienkach na Slovensku krajský súd podotkol, že rodičovský konflikt sa nemá riešiť neoprávneným premiestnením iba na základe rozhodnutia jedného z rodičov, ale prostredníctvom štátnych orgánov štátu obvyklého pobytu.

13. Na margo tvrdení o najlepšom záujme maloletého krajský súd uviedol, že tento je prioritný v každom konaní týkajúcom sa maloletých, teda aj v návratovom konaní, ale nie je v možnostiach súdu v rámci šesťtyždňovej lehoty na rozhodnutie rozhodovať aj o úprave rodičovských práv a povinností. Navyše, najlepším záujmom dieťaťa nie je jeho neoprávnené premiestnenie.

14. Odvolací súd si tiež osvojil závery mestského súdu týkajúce sa predložených správ psychologičky a psychiatričky, ktoré vychádzali výlučne z tvrdení sťažovateľky. Ďalej krajský súd uviedol, že pokiaľ sa sťažovateľka obáva možného trestného stíhania za únos dieťaťa, najlepším spôsobom, ako sa mu vyhnúť, bude dodržiavanie pravidiel a spolupráca s kompetentnými orgánmi krajiny obvyklého pobytu dieťaťa. V tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že z oznámenia otca zo 17. decembra 2024 vyplýva, že Úrad verejnej prokuratúry v Írsku nariadil, aby vo veci údajného únosu maloletého nedošlo k trestnému stíhaniu sťažovateľky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

15. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje, že všeobecné súdy pristúpili k vyhodnoteniu povinnosti návratu maloletého formálne bez zohľadnenia podmienok podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru. V tejto nadväznosti tvrdí, že absencia schopnosti otca postarať sa o maloletého po jeho návrate predstavuje značnú hrozbu. Podľa sťažovateľky čo i len krátke odlúčenie maloletého od nej alebo od starej matky je spôsobilé privodiť maloletému psychickú ujmu a prípadne aj spôsobiť ťažkú psychickú traumu.

16. Všeobecným súdom vytýka, že sa nedostatočne zaoberali tým, akým spôsobom bude po návrate maloletého do Írska zabezpečené jeho bývanie a rodinné prostredie, pretože sťažovateľka nemá v Írsku zabezpečené bývanie a zamestnanie stratila v dôsledku udaní otca adresovaných jej zamestnávateľovi.

17. Ďalej v ústavnej sťažnosti prezentuje názor, že obvyklým pobytom maloletého je Slovenská republika, pretože práve tu maloletý trávil mnoho času, má tu vytvorené citové, sociálne a spoločenské väzby. Okrem toho je sťažovateľka presvedčená, že bez akýchkoľvek pochybností v súdnom konaní preukázala, že otec je násilníckej povahy a jeho neznesiteľné správanie viedlo k rozpadu rodiny. Uvedené odôvodňuje častými telefonickými kontrolami, početnými sms správami a popisom výchovných metód navrhovateľa. Z tohto pohľadu sťažovateľka tvrdí, že všeobecné súdy absolútne nezohľadnili najlepší záujem maloletého.

18. Kritiku predostiera aj vo vzťahu k tomu, že mestský súd nedostatočne vyhodnotil situáciu týkajúcu sa existencie hrozby zatknutia sťažovateľky v prípade návratu do Írska.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v namietanom porušení základných práv sťažovateľky a maloletého v konaní o nariadení návratu maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu v dôsledku arbitrárnych a neodôvodnených záverov o určení krajiny obvyklého pobytu maloletého a neprihliadnutím na jeho najlepší záujem.

III.1. K napadnutému uzneseniu mestského súdu:

20. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu mestského súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

21. Ako vyplýva z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

22. Proti uzneseniu mestského súdu sťažovateľka podala odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľky a maloletého podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

23. Právna úprava vyplývajúca z § 123 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) nadväzuje na konanie o návrat maloletého dieťaťa podľa Haagskeho dohovoru, ktorý, ako vyplýva z napadnutého uznesenia, bol relevantný a aplikovaný i v posudzovanej veci.

24. Najlepší záujem dieťaťa v návratovom konaní podľa Haagskeho dohovoru je vždy prvoradý. K naplneniu tejto axiómy Haagsky dohovor pracuje s vyvrátiteľnou domnienkou, že návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu je pri neoprávnenom premiestnení dieťaťa alebo jeho neoprávneného zadržania v krajine únosu (alebo tretej krajine) v najlepšom záujme dieťaťa (keďže miestom obvyklého pobytu dieťaťa je miesto, kde má dieťa rodinné, sociálne, osobnostné a kultúrne zázemie a väzby), s výnimkou tých prípadov, na ktoré pamätajú čl. 12, 13 a čl. 20 Haagskeho dohovoru (IV. ÚS 495/2018).

25. V konaní o nariadenie návratu maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu podľa Haagskeho dohovoru ide o čo najrýchlejšie navrátenie dieťaťa tam, kde žilo v čase pred jeho medzinárodným únosom a kde môže byť v súlade s právom meritórne rozhodnuté o úprave pomerov k dieťaťu. Účelom konania o nariadenie návratu dieťaťa neoprávnene premiestneného z miesta jeho obvyklého pobytu je zabezpečiť, aby o deťoch rozhodovali súdy štátu ich obvyklého pobytu (I. ÚS 254/2022, I. ÚS 341/2022).

26. Ústavný súd zdôrazňuje, že návratové konanie nie je svojou povahou konaním vo veci samej, v ktorom by sa rozhodovalo o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu, ale má charakter predbežného konania, v ktorom je zisťovaný konflikt s jurisdikciou a má v ňom byť s konečnou platnosťou zodpovedaná (iba) otázka jurisdikcie nad maloletým dieťaťom (podobne I. ÚS 526/2024, bod 33, ale aj IV. ÚS 647/2021, bod 51, a IV. ÚS 387/2023, bod 60).

27. S osobitným zreteľom na takto vymedzenú podstatu návratového konania je potrebné zvýrazniť určité špecifické aspekty tohto konania, pre ktoré nemožno stotožňovať, prípadne zamieňať návratové konanie s konaním o určení rodičovských práv a povinností, a to (1) irelevantnosť posudzovania rovnakých skutočností ako v poručenskej agende, napr. kto z rodičov má lepšie

výchovné predpoklady alebo ku ktorému rodičovi má dieťa lepší vzťah, a (2) vykonávanie dokazovania v čo najužšom možnom rozsahu, a to z hľadiska rozsahu posudzovaných okolností (posudzovanie „len“ otázok, či došlo k protiprávnemu premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa, a prípadne, či tu sú dôvody na jeho nenavrátanie do krajiny obvyklého pobytu) a z hľadiska času, t. j. potreby ukončiť konanie v čo najkratšom čase (Haagsky dohovor požaduje ukončenie konania v lehote šiestich týždňoch), ako aj s poukazom na lehoty, ktoré sú pre skončenie konania vymedzené v CMP (*Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017*).

28. Ústavný súd v naznačených východiskách (predovšetkým v bode 27 tohto uznesenia) a v súvislosti s námietkami sťažovateľky, ktoré sú prevažne skutkového charakteru, pripomína, že v návratovom konaní súd nehodnotí ani výchovné schopnosti rodičov, ich osobné, zárobkové a majetkové pomery, ani rozsah, v akom sú schopní zabezpečiť starostlivosť o maloleté dieťa a saturovať jeho potreby a záujmy. Až súdu v mieste obvyklého pobytu dieťaťa prináleží právo detailného prieskumu celej rodinnej situácie. Navyše, ani podľa čl. 19 Haagskeho dohovoru nemožno rozhodnutie o návrate dieťaťa považovať za rozhodnutie o určení opatrovníckeho práva. Z uvedeného dôvodu sa týmito námietkami (výchovné metódy otca, vzťah dieťaťa k otcovi, ekonomické zázemie či lepšie podmienky tej-ktorej krajiny) skutkového charakteru ústavný súd nezaoberal.

29. V súlade s uvedenými právnymi východiskami je kľúčovou úlohou ústavného súdu preskúmať ústavnú akceptovateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu vydaného v rámci tzv. návratového konania, teda to, či bolo v danom prípade premiestnenie alebo zadržanie maloletého neoprávnené. V tejto súvislosti bolo potrebné zistiť, či závery, resp. odpovede všeobecných súdov na právne relevantné otázky návratového konania (aká je krajina obvyklého pobytu dieťaťa, kto k maloletému dieťaťu vykonával opatrovnícke práva a ak v prípade potreby nariadenia návratu maloletého, či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu) neboli arbitrárne a neodôvodnené.

30. Pri preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu ako odvolacieho súdu a argumentácie v ňom uvedenej ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane a je potrebné ich skúmať vo vzájomnej súvislosti (IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 409/2020).

31. K námietke sťažovateľky o nesprávnom určení obvyklého pobytu maloletého ústavný súd konštatuje neľahkú úlohu všeobecných súdov pri určení obvyklého pobytu, porovnávajúc všetky skutkové okolnosti prípadu. Mestský súd sa však v naznačených súvislostiach veľmi podrobne a dôsledne zaoberal celou škálou individuálnych okolností rodiny, ktoré napokon vyhodnotil v prospech záveru o obvyklom pobyte maloletého v Írsku, ktorý si osvojil aj odvolací súd. Podstatným v tejto súvislosti bolo, že po narodení dieťaťa obaja rodičia v zhode vykonávali rodičovské práva v Írsku. Maloletý síce trávil dlhšie časové obdobia na Slovensku a navrhovateľ

viacnásobne súhlasil s jeho vycestovaním, no vždy za predpokladu jeho návratu, pri deklarovanej dočasnosti pobytu na Slovensku. Až posledné premiestnenie prebehlo mimo týchto pravidiel.

32. Do určitej konfrontácie s takto určeným obvyklým pobytom sa dostáva sťažovateľkina námietka týkajúca sa najlepšieho záujmu maloletého pri určovaní obvyklého pobytu, ktorý sťažovateľka prepája a odvádza od integračných väzieb na rodiča, ktorý sa o dieťa stará, pričom poukazuje na to, že maloletý je na ňu a starú matku silne citovo naviazaný. V tomto kontexte ústavný súd dodáva, že mestský súd nepovažoval za preukázané, že by navrhovateľ nemal s maloletým vytvorenú citovú väzbu, resp. že by nebol schopný vykonávať starostlivosť o maloletého.

33. Pokiaľ sťažovateľka namietala v návratovom konaní všeobecným súdom, že dostatočne nepreskúmali hrozbu jej trestného stíhania v prípade návratu do Írska, ústavný súd dáva do pozornosti, že sťažovateľka si ešte 18. januára 2024 v Írsku prevzala poštovú zásielku obsahujúcu predvolanie na pojednávanie vo veci opatrovníckych práv s tým, že pojednávanie bolo nariadené na 19. február 2024. S týmto vedomím vycestovala aj s maloletým 8. februára 2024 na Slovensko. Ústavný súd už len dodáva, že najlepší záujem dieťaťa je hlavným kritériom a s ohľadom na svoju povahu a závažnosť môže prevážiť nad záujmom rodičov (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko* zo 6. 7. 2010, č. 41615/07, ods. 134, 136, 138).

34. Určenie Írska ako krajiny obvyklého pobytu a nariadenie návratu znamená podľa tvrdenia sťažovateľky pre maloletého ujmu, čo by odôvodňovalo aplikáciu čl. 13 Haagskeho dohovoru. V tomto kontexte ústavný súd tvrdí, že pri interpretácii a aplikácii čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru je potrebné zohľadňovať jeho účel a aplikovať ho ako výnimku z pravidla s prihliadnutím na mimoriadne okolnosti prípadu, pretože vo svojej podstate smeruje proti samotnému účelu Haagskeho dohovoru. Každá zmena sociálneho a kultúrneho prostredia pri návrate do inej krajiny (aj keď krajiny obvyklého pobytu dieťaťa) predstavuje určité riziko vzniku sociálnych a kultúrnych záťaží pre dieťa, avšak toto riziko je nevyhnutným a prirodzeným dôsledkom napätej situácie medzi rodičmi súvisiacej s neoprávneným premiestnením dieťaťa z vôle len jedného rodiča. Formulácia čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru uvedené akcentuje, keď pripúšťa nenariadiť návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu len v prípade existencie vážneho nebezpečenstva (nie všeobecného, potenciálneho alebo prirodzene vyplývajúceho zo vzniknutej situácie v rodine), fyzickej alebo duševnej ujmy (relevantnej intenzity) alebo privedenia dieťaťa do neznesiteľnej situácie (ide o situáciu, ktorá má reálny potenciál ohroziť mravný vývoj dieťaťa alebo ktorá vystavuje dieťa reálnemu strádaniu po stránke nedostatku pre život nevyhnutných predpokladov – strava, ošatenie, bývanie, vzdelania a pod.) (IV. ÚS 495/2018). Základnou klauzulou je, že súd má prioritne rozhodnúť o tom, že sú dané dôvody na navrátenie maloletého, a len výnimočne pristúpiť k prieskumu okolností, ktoré majú brániť navráteniu maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu (*Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017*).

35. Ústavný súd konštatuje, že v danom konaní boli dôvody (v kontexte uvedených výnimiek Haagskeho dohovoru) pre nenavrátanie maloletého vykladané konkrétne a vo vzťahu k všetkým skutkovým okolnostiam (bod 32 uznesenia mestského súdu a 43 uznesenia krajského súdu), preto postup všeobecných súdov pri prieskume okolností, ktoré by mohli brániť navráteniu maloletého do krajiny obvyklého pobytu, je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľný.

36. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že krajský súd (v spojení s uznesením mestského súdu) ústavne udržateľným spôsobom v konaní o návrat dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu riadne a správne preukázal existenciu okolností v prospech návratu maloletého do Írska v súlade s cieľom a účelom Haagskeho dohovoru. Krajský súd jasne a zrozumiteľne uviedol, z akých vykonaných dôkazov vychádzal a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní výroku prvostupňového rozhodnutia, s ktorého závermi sa stotožnil. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť uznesenia odvolacieho súdu s potvrdzovaným uznesením súdu prvej inštancie vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu.

37. Keďže významná časť argumentácie sťažovateľky sa týka aj námietok neadekvátneho dokazovania v návratovom konaní pred všeobecnými súdmi vo vzťahu ku kvalite výchovy zo strany otca, ústavný súd preskúmal aj tieto aspekty konania. Vzhľadom na podstatu návratového konania a na „obmedzenosť“ rozsahu vykonávania dokazovania (bod 27 tohto uznesenia) a vo väzbe na tvrdenia sťažovateľky namietajúce pochybenia v dokazovaní v priebehu návratového konania, ktoré idú nad rámec možnosti rozsahu a aj času vykonávania dokazovania, ústavný súd konštatuje, že tieto námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnoprávnu udržateľnosť napadnutého uznesenia.

38. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia (stotožnením sa s vecnou správnosťou uznesenia mestského súdu) je v hraniciach ústavnej akceptovateľnosti. Ústavný súd nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala arbitrárny postup krajského súdu nemajúci oporu v zákone, resp. v Haagskom dohovore, a preto nemá z ústavného hľadiska relevantné výhrady proti záverom krajského súdu o nariadení návratu maloletého do krajiny obvyklého pobytu vysloveným v napadnutom uznesení. Preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Z rovnakých dôvodov je zjavne neopodstatnená aj ústavná sťažnosť maloletého sťažovateľa.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru:

39. Vo vzťahu k namietanému porušeniu týchto práv podľa ústavy a dohovoru ústavný súd dáva do pozornosti, že ústava (resp. dohovor) nezaručuje ochranu súkromného a rodinného života pred akýmkoľvek zasahovaním. Zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené. V súlade s účelom práva na súkromie môžu orgány verejnej moci, fyzické aj právnické osoby zasahovať do súkromného a rodinného života iných vtedy, ak ich zasahovanie možno hodnotiť ako oprávnené. Pod „neoprávneným zasahovaním“ treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje legitímny cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie legitímneho cieľa (podobne II. ÚS 55/98, I. ÚS 13/00, III. ÚS 153/2016).

40. Sťažovateľka namieta porušenie označených práv v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

41. Vychádzajúc zo skutočností uvedených v časti III.2. tohto uznesenia, odôvodňujúcich záver o ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu z pohľadu týchto práv, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru,

pretože na základe celkového posúdenia pre vec relevantných skutočností v takom špecifickom a citlivom konaní, akým je návrat maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu, bol zásah zákonný, legitímny a primeraný sledovanému cieľu. Preto ústavný súd nezistil dôvod na prijatie ústavnej sťažnosti ani v tejto časti a odmietol ju pri predbežnom prerokovaní taktiež z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

42. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu